

ErfgoedBrief Breda

Dit bericht bevat cookies. Deze kunnen uw gebruikservaring verbeteren. [Details](#)

ErfgoedBrief Breda - Nr. 27 - Februari 2015 - www.erfgoed.breda.nl

In deze ErfgoedBrief:

Is Breda Oud-Italiaans?

Sleutels kwijt?

Uitnodiging studiedag

Onderzoek Nieuw-Wolfslaar

Onderzoek Eikberg

Straatnaam Gasthuispoort

Cultuurnacht 2015

IJzertijdvindplaats Markenhage

Viandenlaan 10 monument

Erfgoed Breda app

Is Breda Oud-Italiaans ?
De oudste fase van de moderne vestingwerken rond Breda 1531-1547

Hans de Kievith

De afgelopen 30 jaar zijn op een groot aantal plaatsen in de nabijheid van de Bredase singels resten van vestingwerken aangetroffen. Het betreft hier grachten, muren en sporen van de aarden wallen uit de periode 1531 tot 1870. Deze opgravingen hebben al heel wat zaken verduidelijkt maar er blijven nog steeds vragen over.

Ontwikkeling van de vesting Breda
Vanaf het midden van de zestiende eeuw vervingen moderne verdedigingswerken de middeleeuwse stadsmuur die niet meer bestand was tegen een nieuwe manier van belegering, waarbij het gebruik van het kanon de belangrijkste innovatie was. Het uitgangspunt bij de moderne vestingbouw was tweeledig: De vijand moest ver van de stad gehouden worden en de vijand moest vanuit allerlei hoeken te bestoken zijn. Het was in Noord-Italië gedurende de late vijftiende en vroege zestiende eeuw dat deze moderne stadsverdediging tot ontwikkeling werd gebracht. We noemen dit het Oud-Italiaans stelsel. De eerste fase in de ontwikkeling van de moderne vestingwerken.

De start van de bouw van de nieuwe vesting rond Breda is bekend uit een groot aantal historische bronnen. De initiator van dit omvangrijke project was Hendrik III, Heer van Breda, opperkamener van Karel V en in die hoedanigheid persoonlijk bekend met de bovengenoemde ontwikkelingen in Noord-Italië. De ontmanteling van de vesting vond plaats vanaf 1869. Tijdens de sloop van de vesting zijn er talloze opmetingstekeningen gemaakt van de diverse vestingwerken. De laat negentiende-eeuwse aard en inrichting is hierdoor goed bekend. Ook op de stadskaarten uit die periode is de vesting nauwkeurig afgebeeld. Van de oudste fase is weinig bekend, zeker omdat door alle verbeteringen en uitbreidingen van de omwalling de oudste resten verdwenen zijn.

Oud vestingonderzoek
In de jaren '80 en '90 gebeurde het regelmatig dat tijdens sloop- en nieuwbouwprojecten en bij rioolwerkzaamheden uitzonderlijk zware funderingen werden aangetroffen. Dan werd er bij de toenmalige afdeling Archeologie om advies werd gevraagd, veelal in een laat stadium, waardoor een gedegen documentatie achterwege bleef. Dit veranderde bij de aanleg van het Chassépark, een nieuwe woonwijk op een oud kazerneterrein. Kazerne en bijbehorend exercitieterrein werden aangelegd op vrijgekomen gronden na de ontmanteling van de vesting aan de zuidoostzijde van de stad. Vanaf 1999 tot 2002 kon daar gedegen onderzoek naar de diverse vestingwerken gedaan worden. Het betrof grotendeels sporen van de goed gedocumenteerde zeventiende en achttiende-eeuwse vesting.

[Lees verder](#)

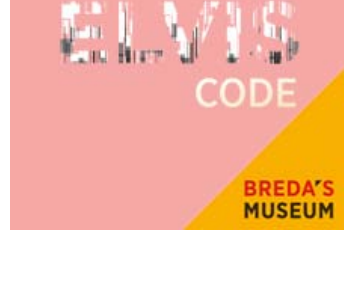
Erfgoedweb Breda beschikt over een groot aantal beleidskaarten, nota's, vindplaatskaarten, erfgoedbrieven, archeologische rapporten en vestingkaarten. U vindt ze onder [downloads](#).

Interessante links:

- [Erfgoedweb Breda](#)
- [Erfgoedweb Junior](#)
- [Erfgoed Breda app](#)
- [Stadsarchief Breda](#)
- [Breda's Museum](#)
- [Breda Nassaustad](#)
- [Begijnhof Breda](#)
- [Princenhagens Museum](#)
- [Paulus van Daesdonck](#)
- [Kasteel van Breda](#)
- [Meer links...](#)

Uit de oude doos (6)... sleutels kwijt?
18 februari - Bij de uitwerking van het archeologisch onderzoek naar het Middeleeuwse Begijnhof aan het Kasteelplein bleek dat er relatief veel sleutels gevonden zijn. Niet zo verwonderlijk binnen een hof met een groot aantal woningen. Het is overigens maar de vraag of het hier deursleutels zijn of kastsleutels. De privacy van de woning zal niet zozeer bij de voordeur aangevangen zijn maar zat meer in de afsluitbare kasten en kisten. [Lees verder](#)

Deze kaart bevat een overzicht van de vesting, aangelegd door Graaf Hendrik III van Nassau, vanaf 1531. Bekijk de kaart [hier](#).

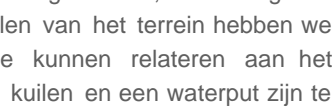
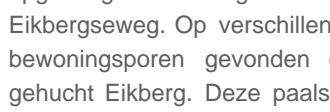
Uitnodiging archeologische studiedag in Kasteel Helmond
12 februari - Het Noord-Brabants Archeologisch Genootschap (NBAG) organiseert samen met Brabants Heem de archeologische voorjaarsstudiedag op zondag 29 maart 2015 in kasteel Helmond. Het thema van de studiedag is: 'Noord-Brabantse kastelen'. [Lees verder](#)

Gedeelte Nieuw-Wolfslaar archeologisch onderzoek
5 februari - Op verschillende percelen langs de Thoonseweg heeft begin januari archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Vanwege nieuwbouwplannen hebben archeologen van de gemeente Breda in kaart gebracht of er nog sporen uit het verleden in de bodem bewaard zijn gebleven. [Lees verder](#)

Sporen van het oude gehucht Eikberg gevonden
10 februari - In Bavel zijn sporen en vondsten van het oude gehucht Eikberg uit de 15e en 16e eeuw opgegraven. Het opgravingsterrein lag tussen de Brigidastraat, Gilzeweg en Eikbergseweg. Op verschillende delen van het terrein hebben we bewoningssporen gevonden die we kunnen relateren aan het gehucht Eikberg. Deze paalsporen, kuilen en een waterput zijn te dateren in de late 15e tot 16e eeuw. [Lees verder](#)

Download [hier](#) een literatuurlijst met archeologie en gerelateerde onderwerpen die betrekking hebben op de Gemeente Breda.

Colofon

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

Straatnaam Gasthuispoort vastgesteld
27 januari - In de middeleeuwen was Breda omringd door een stadsmuur. Het tracé hiervan is nog gemakkelijk te herkennen in de Vlaszak, de Oude Vest, de Houtmarkt, de Karnemelkstraat, de Nieuweweg en de Haven. Er waren drie stadspoorten, de Gasthuispoort, de Eindpoort of Lombardpoort en de Tolbrugpoort. [Lees verder](#)

Cultuurnacht 2015
28 januari - Zo'n 700 bezoekers hebben mooie vondsten kunnen bekijken, verhalen aangehoord, vragen gesteld. Met passie en enthousiasme is door medewerkers en vrijwilligers verteld over het archeologisch onderzoek buiten en alle werkzaamheden die daarna binnen volgen, van skeletonderzoek tot tekenwerk. [Lees verder](#)

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

De ErfgoedBrief Breda is een uitgave van de gemeente Breda en wordt toegezonden aan bewoners van monumenten in Breda en andere belangstellenden. Redactie: Hans de Kievith en Gerard Otten Vormgeving: Maud Jongenelen Telefoon: 076-5299339 E-mail: erfgoed@breda.nl

IJzertijdvindplaats onder terrein Markenhage
7 januari - Gedurende de kerstvakantie hebben archeologen van de gemeente Breda een onderzoek rondom het Markenhage College aan de Emerweg uitgevoerd. Hier zijn de sporen van een gebleuuit in de IJzertijd (800 - 12 voor Christus) gevonden. Verklevingen in de bodem laten de resten van 23 palen zien, die samen een plattegrond van een huis of gebouw vormen. In een aantal van de paalsporen zijn fragmenten van aardewerk aangetroffen, die uit de IJzertijd dateren. [Lees verder](#)

'Erfgoed Breda app' voor routes langs erfgoed in Breda
14 januari - De app geeft gebruikers de mogelijkheid een persoonlijke erfgoedroute te genereren langs meer dan 1400 erfgoedpunten een route die aansluit op de wensen van de gebruiker. Zo wordt een mooie wandeling door Breda erg gemakkelijk en is iedere route anders. [Lees verder](#)

Voormalige meisjesschool Maria Immaculata, Viandenlaan 10, is nu gemeentelijk monument
20 januari - De voormalige meisjesschool heeft een belangrijke rol gespeeld in het verleden van het Ginneken en zijn bewoners en is een zeer karakteristiek pand. Zeker nu het torentje weer terug is als baken en icoon voor de wijk. [Lees verder](#)

'Erfgoed Breda app' voor routes langs erfgoed in Breda
14 januari - De app geeft gebruikers de mogelijkheid een persoonlijke erfgoedroute te genereren langs meer dan 1400 erfgoedpunten een route die aansluit op de wensen van de gebruiker. Zo wordt een mooie wandeling door Breda erg gemakkelijk en is iedere route anders. [Lees verder](#)

Wilt u in de toekomst de nieuwsbrief ontvangen schrijf u zich dan [hier](#) in. Stelt u geen prijs meer op het ontvangen van de nieuwsbrief, meld u zich [hier](#) af.